

U skladu s članom 3 i članom 5 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izbjeglicama iz BiH i raseljenim osobama u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 33/03), Članom 2. i Članom 38. i 39. Uputstva o načinu i procedurama odabira korisnika projekata povratka i rekonstrukcije stambenih jedinica ("Službeni glasnik BiH", broj 48/06), ministar za ljudska prava i izbjeglice donosi, akt:

STANDARDI ZA OBNOVU I IZGRADNJU STAMBENIH JEDINICA I OBJEKATA U SVRHU ZBRINJAVANJA POVRATNIKA

DIO PRVI

Član 1.

(1) Ovim Standardima za obnovu i izgradnju stambenih jedinica i objekata u svrhu zbrinjavanja povratnika, izbjeglica iz BiH i raseljenih osoba u BiH (u daljem tekstu Standardi), utvrđuje se sadržaj i veličina stambene jedinice prema broju članova povratničkog domaćinstva, te vrsta i obim radova za sanaciju i izgradnju stambenih objekata u svrhu povratka.

(2) Nadležnom općinskom organu i ostalim predstavnicima lokalne zajednice kao i njihovim partnerima, te stručnim institucijama, ovim se Standardima daju smjernice za izradu projekata i procjene vrijednosti sanacije i izgradnje stambenih objekata u svrhu povratka.

Član 2.

(Korištenje izraza)

(1) U tekstu što slijedi, izraz "stambena jedinica" se koristi u značenju dijela stambenog objekta koji je organiziran u skladu s Članom 5. ovih Standarda, a neto površina istog može biti jednaka ili različita od neto površine stambenog objekta kojem pripada.

DIO DRUGI

POGLAVLJE I. (SANACIJA, IZGRADNJA, SADRŽAJ I VELIČINA STAMBENE JEDINICE)

Član 3.

(Sanacija devastiranih objekata)

(1) U okviru postojećeg gabarita objekta koji se sanira, formira se useljiva stambena jedinica prema broju članova povratničkog domaćinstva osnovnog sadržaja: dnevni boravak, kuhinja, kupatilo sa WC-om i hodnik, za 2 člana domaćinstva. Za svakog narednog člana povratničkog domaćinstva obnavljaju se ½ sobe, a za dva naredna člana soba, itd.

(2) Ukoliko je postojeći objekat većih tlocrtnih dimenzija i spratnosti od stambene jedinice iz predhodnog stava, sanirat će se krovna površina /krovna konstrukcija i pokrov/ cijelog objekta. Otvori koji nisu u funkciji stambene jedinice zatvorit će se daščanim pokrovom kao i prostorije etaže ispod i iznad stambene jedinice.

Član 4.

(Izgradnja novih objekata)

(1) Ukoliko je konstrukcija statički nestabilna ili ne postoji, onda se gradi objekat iznova prema broju članova domaćinstva, ali samo u okvirima urbanističke-katastarske parcele na kojoj se nalazio sagrađeni objekat prije 1992. godine. Na zahtjev krajnjeg korisnika donacije ili Projekt menadžera nadležni opštinski organ odredit će mikrolokaciju objekta.

Član 5.

(Sadržaj i veličina stambene jedinice)

(1) Sadržaj i veličina stambene jedinice, bilo da se radi o sanaciji ili izgradnji stambenog objekta, određuje se prema broju članova domaćinstva koji su se vratili ili imaju namjeru da se vrate u prebivalište iz 1991. godine.

(2) Minimalni sadržaj stambene jedinice baziran je na veličini domaćinstva od 1 do 3 člana, određuje se kao *osnovni sadržaj* i treba da sadrži: Dnevni boravak, kuhinju (ili dnevni boravak sa kuhinjom), ½ sobe, kupatilo sa wc-om i hodnik. U cilju racionalizacije preporučuje se objedinjavanje dnevnog boravka i kuhinje u jednu prostoriju.

(3) Minimalni sadržaj stambene jedinice, prema *osnovnom sadržaju* iz predhodnog stava i broju članova domaćinstva, određuje se:

- a). Za jednog, dva ili tri člana domaćinstva (osnovni sadržaj), dnevni boravak, kuhinja, ½ sobe, kupatilo sa wc-om i hodnik.
- b). Za četiri člana domaćinstva, dnevni boravak, kuhinja, soba, kupatilo sa wc-om i hodnik.
- c). Za pet članova domaćinstva, dnevni boravak, kuhinja, soba, ½ sobe, kupatilo sa wc-om i hodnik.
- d). Za šest članova domaćinstva, dnevni boravak, kuhinja, dvije sobe, kupatilo sa wc-om i hodnik.
- e). Za sedam članova domaćinstva, dnevni boravak, kuhinja, dvije sobe, ½ sobe, kupatilo sa wc-om i hodnik.
- f). Za osam članova domaćinstva, dnevni boravak, kuhinja, tri sobe, kupatilo sa wc-om i hodnik.
- g). Za svaki naredni član domaćinstva dodaje se ½ sobe, a za dva naredna člana, soba.

(4) Površina prostorija unutar stambene jedinice se određuje kako slijedi:

Prostorija	Preporučljive površine od – do
Dnevni boravak	15 - 18 m ²
Kuhinja ili	4,5 - 6 m ²
Dnevni boravak sa kuhinjom	18 - 24 m ²
Spavaća soba	11 - 14 m ²
½ sobe	6 - 9 m ²
Kupatilo	3,3 - 4,4 m ²
Hodnik	3,2 - 7,0 m ²

Napomena: Ako je projektirana prostorija (soba) manja od 11 m² smatraće se ½ sobe.

POGLAVLJE II. (OBIM I VRSTA RADOVA)

Član 6. (Konstrukcija objekta)

(1) Ako postoji konstrukcija ili dio konstrukcije objekta koji zadovoljava uslove statičke stabilnosti konstrukcija se zadržava i obnavlja u dijelu oštećenja, sa materijalima po uzoru na postojeću konstrukciju.

(2) Ukoliko je konstrukcija statički nestabilna ili ne postoji, gradi se objekat iznova u skladu s članom 4. ovih Standarda.

(3) Temeljenje novih objekata izvoditi prema inženjersko-geološkim, geotehničkim karakteristikama tla i klimatskim uslovima.

4) Nosiva konstrukcija, kod izgradnje objekta iznova, sastoji se od trakastih temelja, vanjskih nosivih zidova debljine 25 cm. Unutarnji nosivi zidovi su minimalne debljine 20 cm. Svi nosivi zidovi su međusobno ukružuju horizontalnim i vertikalnim serklažima.

(5) Konstrukciju objekta projektovati i izvesti u skladu sa tehničkim propisima iz oblasti građenja i propisima za građenje u seizmičkim područjima koji važe za zonu u kojoj se objekt gradi.

Član 7. (Krovovi)

(1) Kosi krovovi izrađuju se od drvene četinarske građe I ili II klase. Oslonci podrožnica u polju krova oslanjaju se u pravcu (projekciji) nosivih zidova uz dozvoljena odstupanja do 20 cm od ivice zida. Krovni vezači postavljaju se u pravcu osovine rogova i obostrano ukružuju „klještima“. Klješta se upuštaju usjecanjem za 2 cm prema podožnici u širini podrožnice. Streha-prepust krova uz zabatne zidove izvode se sa rogovima uz zabatni zid i na ivici krova. Minimalna širina streha u projekciji 75cm. Potkov strehe izvodi se lamperijom d=12 mm sa postavljanjem po rogovima ili između rogova. Dijelove drvene konstrukcije vidljive na fasadi premazuju se dva puta zaštitnom bojom.

(2) Kod obnavljanja i izgradnje novih objekata individualnog tipa, za pokrovni materijal koristi se materijal tipičan za područje gradnje. Za obnavljanje krovova kolektivnih stambenih zgrada koristi se prvobitni materijal ili adekvatna zamjena.

(3) Svi otvori ispod strehe i na tavanskim zidovima zatvaraju se radi zaštite od vjetra i podizanja krovnog pokrivača.

(4) Dimnjak iznad krova se izvodi minimalno 50 cm iznad sljemena ili 100 cm okomito mjereno na kosu ravan krova.

(5) Na rubove dvovodnog krova postavlja se čeona daska i opšiva limom (vjetar lajsna). Presjecišta viševodnih slivnih površina (uvale) kao i svi prodori kroz krovnu plohu se opšivaju pocinčanim limom. Na strehu krova postavljaju se horizontalni oluci. Vertikalne oluke postaviti na poziciju gdje će voda prirodnim padom oticati od objekta.

(6) Kod obnavljanja ravnih krovova pridržavati se postojećih propisa i standardima za ovu vrstu radova. Završni sloj ravnog krova izvodi se po uzoru na postojeći ili mijenja sličnim materijalom i karakteristikama, uzimajući u obzir da li je krov prohodni ili neprohodni.

(7) Na krovove višespratnih stambenih zgrada potrebno obnoviti-postaviti gromobranksku zaštitu u skladu sa propisima .

Član 8. (Vanjski zidovi)

(1) Za obnavljanje i popravke oštećenih dijelova postojećih zidova upotrebljava se identičan materijal ili odgovarajući zamjenski u istoj debljini zida. Kod objekata koji se izvode iznova koristi se šuplji opekarski blok širine zida 25 cm.

Član 9. (Vanjski otvori)

(1) U prostorijama koje su predmet obnove, popravljaju sa i ustakljuju oštećeni ramovi prozora i krila ukoliko je to moguće po uzoru na prijašnje stanje. Nedostajuća krila i okviri prozora izrađuju se i postavljaju kao stolarske pozicije od četinarskog drveta prve klase. Krila prozora po cijelom obimu moraju imati ugrađenu zaptivnu gumenu brtvu, u funkciji zaštite od propuhivanja. U susjedne prostorije koje nisu predmet obnove a imaju zajednički pregradni zid sa prostorijama koje se obnavljaju manji od 20 cm širine, obnavljaju se ili postavljaju vanjske pozicije prema gore navedenom. Minimalni presjeci profila od kojih se izvode prozori je 68/82 mm. Prozori se ostakljuju termoizolacionim staklom (min. 4+12+4 mm). Na parapet prozora sa unutrašnje strane postavlja se prozorska klupica od drveta, a sa vanjske limena klupica. Stolarija se premazuje bojom sa dva vanjska premaza .

(2) Vanjska vrata izrađuju se od četinarskog drveta prve klase. Krilo vrata izrađuje se od punog drveta. Parapet krila vrata sa vanjske strane oblaže se limenim opšavom sa okapnim profilom. Okov vrata izvesti prema standardima sa cilindar bravom. Vrata i ram zaštititi lazurnom bojom sa dva vanjska premaza.Kod stambenih zgrada kolektivnog tipa stanovanja ulazna vrata u objekat i stanove obnoviti ili postaviti nova prema uzoru na ista prije oštećenja.

Član 10.
(Unutarnja vrata)

(1) Ukoliko nije moguća popravka postojećih vrata u prostorijama koje se obnavljaju postavljaju se nova u postojeće otvore. Novi ramovi vrata dužinom cijelog obima moraju imati ugrađenu zaptivnu brtvu. Krilo vrata obostrano šperovano i furnirano, sa sačastom ispunom. Okov vrata prema standardima sa običnom bravom.

(2) Vrata i ram premazuju se lazurnom bojom.

(3) U ram vrata postavlja se prag od tvrdog drveta (npr. bukva). Ukoliko u domaćinstvu ima invalidno lice koje koristi invalidska kolica onda se ne izvode pragovi. U tom slučaju se postavljaju prelazne podne lajsne na mjestu sučeljavanja različitih podnih obloga.

Član 11.
(Unutarnji zidovi)

(1) Debljina novih pregradnih zidova minimalno 12 cm. Ukoliko se u pregradne zidove postavlja instalacija vodovoda i kanalizacije, debljina zida je 14 cm.

(2) Svi unutarnji zidovi u prostorijama koje se obnavljaju, malterišu se grubim i finim malterom u ukupnoj minimalnoj debljini 2 cm.

(3) Zid kupatila grubo se malteriše i oblaže keramičkim pločicama u minimalnoj visini 150 cm, a iznad kade ili tuša minimalno 200 cm od nivoa poda.

(4) Zid kuhinje oblaže se u visini od minimalno 60 cm, na visini donje ivice od poda 75 cm u dijelu iznad sudopera i mjesta el. štednjaka i radnog dijela. Minimalna dužina oblaganja je 2 m.

(5) U stambenim zgradama kolektivnog tipa stanovanja obnavljaju se i malterišu i zajednički prostori ulaznog hola, hodnika i stepeništa. Popravlja se ili izrađuje nova ograda stepeništa do zadnjeg sprata sa obnovljenim stanom.

Član 12.
(Stropovi)

(1) Oštećeni stropovi gdje nije ugrožena stabilnost saniraju se i obrađuju prema datim uslovima.

(2) Kod nove izgradnje za individualne stambene objekte strop–tavanica izvodi se sa nosivim gredicama i ispunom od šupljih opekarskih elemenata i tlačnim slojem (polumontažno) ili monolitno armirano betonska ploča.

Član 13.
(Podne obloge)

(1) U prostorijama boravka i spavaćim sobama izvodi se «brodski pod» od četinarskog drveta prve klase. Postavlja se na štafle 5x8 cm na razmaku od maksimalno 40 cm.

(2) U hodniku, kupatilu i kuhinji postavlja se keramička obloga od protukliznih pločica. Uz zid hodnika oblaže se sokl u visini 10 cm.

Član 14.
(Hidroizolacija objekta)

(1) Objekat mora biti zaštićen od prodora vlage. Ako je prizemlje objekta predmet obnove, prostorija ispod kojih nema podrumске prostorije mora biti po cijeloj površini (betonska ploča) zaštićena hidroizolacionim slojem bituminizirane trake min. debljine 4 mm. Bituminizirana traka vari se za podlogu uz prethodno premazivanje bitulit emulzijom. Preklop slojeva min 10 cm. Na pod kupatila i WC-a postavlja se hidroizolacija.

Član 15.
(Termoizolacija objekta)

(1) Minimum termičke zaštite se odnosi na zaštitu korisnika stambene jedinice od prodora hladnoće i pojave kondenza u prostorijama. U fazi postavljanja broskog poda između štafli

postavlja se sloj termoizolacije npr. «Kamene vune» debljine minimalno 5 cm, sa postavljanjem PVC folije ispod i iznad sloja termike.

(2) Prije oblaganja podova keramikom izvodi se cementni estrih kao plivajući pod na sloju ekspanziranog polistirena («Stiropor»-a) debljine minimalno 2 cm.

(3) Vanjski betonski dijelovi objekta iznad nivoa podne ploče prizemlja oblažu se «Kombi» pločama («Stiropor»+«Drvolit–Heraklit») debljine 2,5 cm, postavljanjem u oplatu prije betoniranja.

(4) Ispod kosog krova oblaže se pod tavana slojem «Stiropora» ili «Kamene vune» uz postavljanje parne brane, PVC folije i zaštitnog sloja koji može biti od lakog betona. Minimalna debljina termoizolacije iznosi 5 cm.

Član 16. (Kuhinja)

(1) U kuhinju se postavlja kuhinjski element, sudoper od nehrđajućeg čelika sa plohom za cijeđenje ukupne dužine 80 cm i slavinom za toplu i hladnu vodu postavljenom na sudoperu. Sudoper se priključuje na instalaciju vodovoda i kanalizacije u zidu.

Član 17. (Kupatilo)

(1) Kupatilo stambene jedinice oprema se sljedećom opremom: Tuš kada ili kada; Tuš baterija za toplu i hladnu vodu; Umivaonik komplet sa sifonom i slavinom za toplu i hladnu vodu; WC šolja sa poklopcem; Ispirač (vodokotlić); Slavina za mašinu za pranje veša; Priključak odovda za mašinu za pranje veša; Električni bojler zapremine 50 litara; Električna grijalica 2000 W.

(2) Kupatilo mora imati mogućnost ventiliranja preko otvora na fasadi ili putem ventilacionog kanala.

Član 18. (Ograde)

(1) Na postojećim devastiranim objektima potrebno obnoviti (postaviti) ograde na stepeništu, ako je u funkciji stambene jedinice koja je predmet obnove. Ograda se postavlja na postojećim balkonima i lođama koje su vezane za prostorije koje su uređuju.

(2) Konstrukcija ograde izvodi se od željeznih kutijastih profila, sa ispunom od hoblane daske. Razmak između daski minimalno 12 cm. Konstrukciju ograde i ispunu zaštititi bojom.

Član 19. (Vodovodne instalacije)

(1) Vodovodne instalacije se ugrađuju u zid. Izbjegavati vođenje instalacije u vanjskom zidu.

(2) U slučaju javnog snabdijevanja vodom obnavlja/izrađuje se vodomjerno okno i montira vodomjer sa ventilima i željeznim poklopcem. Priključak na javnu mrežu treba provjeriti/ponovo uspostaviti u saradnji sa komunalnim preduzećem.

(3) Ukoliko nema javnog snabdijevanja, već se koristi lokalni vodovod, obnavlja/izrađuje se okno za priključenje, sa željeznim poklopcem. Ukoliko je postojao rezervoar sa kišnicom ili bunar potrebno izvršiti čišćenje, dezinfekciju i montirati hidrofor.

(4) Izvedene instalacije se ispiraju, dezinficiraju i ispituju na pritisak i sačinjava protokol o ispitivanju koji se prilaže uz dokumentaciju za tehnički pregled.

Član 20. (Kanalizacija)

(1) Na postojećim objektima dijelove oštećene instalacije se zamjenjuju novom instalacijom.

(2) Pregledati/ponovo uspostaviti konekciju na javni kanalizacioni sistem u saradnji sa komunalnim preduzećem.

(3) Septičku jamu/upojnicu, treba pregledati i ako je potrebno očistiti i/ili popraviti.

(4) Postojeća ili izvedena instalacija se ispituju na nepropusnost i o tome sačinjava zapisnik koji se prilaže uz dokumentaciju za tehnički pregled.

Član 21. (Elektroinstalacije)

(1) Implementator (Općina) pribavlja elektroenergetsku saglasnost za objekte i dostavlja projektantu. Za određivanje pozicije mjerno priključnog distributivnog ormara (MPDO) projektant konsultuje nadležnu elektrodistribuciju u smislu propisa i preporuka, te u skladu s tim i „Sporazumom o ponovnom priključenju stambenih objekata povratnika na elektrodistribucijsku mrežu u BiH“, (br: 01-50-4578/05 od 14. 12. 2005. godine), izrađuje projektnu dokumentaciju.

(2) U slučaju korisnika kod kojih su u svrhu priključenja na NN mrežu potrebna izuzetno velika ulaganja zbog obimne rekonstrukcije mreže ili izgradnje trafo stanice, što je sa aspekta raspoloživih sredstava neizvodivo, Općina, Fond ili Donator vrši nabavku agregata i isporučuje tim korisnicima kao prelazno rješenje.

(3) Ukoliko je u datom području sanirana NN mreža, nadležna elektrodistribucija rekonstruisanu stambenu jedinicu/objekat priključuje na NN mrežu u skladu „Sporazumom o ponovnom priključenju stambenih objekata povratnika na elektrodistribucijsku mrežu u BiH“.

(4) U svim prostorijama koje su predmet obnove izvode se elektroinstalacije rasvjete i instalacije utičnica-priključnica. U sobama se izvode po dvije priključnice, u kuhinji priključnice za el. štednjak, frižider, protočni bojler (podpultni priključak) i priključnicu iznad nivoa radnog dijela kuhinje. U kupatilu se izvode elektroinstalacije za bojler, grijalicu, priključnicu za veš mašinu te vodotjesnu instalaciju za rasvjetu. Svi prekidači instalacija izvode se ispred kupatila, u setu sa indikatorima (KIP prekidač).

(5) Potrebno izvršiti galvansko povezivanje svih metalnih masa (Vodovodne instalacije grijanja i sl.) u kupatilu. Vezu ostvariti preko kutije (ispred kupatila) za izjednačavanje potencijala.

(6) Izvođač radova je dužan pribaviti atest na izvedene radove instalacija.

Član 22. (Plinske instalacije)

(1) Ako su plinske instalacije u stambenoj jedinici postojale prije rata, i ako se smatra da su isplative, plinske instalacije za kuhanje i/ili grijanje stambene jedinice će biti obezbjeđene u skladu sa propisima. Svi radovi na sistemu snabdijevanja plinom izvan granica stana će biti odgovornost drugih.

Član 23. (Lift)

(1) U postojećim zgradama kolektivnog stanovanja lift popraviti ili ugraditi novi u skladu sa tehničkim i bezbjednosnim propisima.

Član 24. (Dimnjaci i grijanje)

(1) Na devastiranom objektu projektant provjerava ispravnost dimnjaka koji pripada predmetnoj stambenoj jedinici i u skladu s tim predlaže se nivo intervencije.

(2) Kod izgradnje novog objekta planira se zagrijavanje dnevnog boravka i soba za spavanje i u skladu s tim projektuje broj dimovodnih kanala i dimnjaka.

(3) Kod izgradnje novih objekata dimnjak projektovati-locirati u centralnom dijelu objekta. U ruralnim područjima dimnjak locirati u kuhinji radi mogućnosti priključenja kombinovane peći za kuhanje i zagrijavanje.

(4) Dimnjaci se zidaju punom ciglom ili prefabrikovanim dimnjačkim elementima sa dimovodnom cijevi od tehničke keramike i u skladu sa Članom 7. tačka (4).

(5) Za stambenu jedinicu u objektima gdje postoji zajednički javni centralni sistem grijanja, projekt menadžer i projektant će kontaktirati Proizvođača toplotne energije, distributera i Upravitelja zgrade i u skladu propisa i nadležnosti odrediti nivo intervencije.

POGLAVLJE III. (ORJENTACIONA DISPOZICIONA RJEŠENJA)

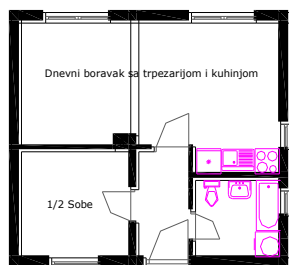
Član 25.

(Orijentaciona dispozicionih rješenja)

(1) Grafički prikaz orijentacionih dispozicionih rješenja za izgradnju novih stambenih objekta

Neophodna struktura i površina prostorija prema broju članova domaćinstva

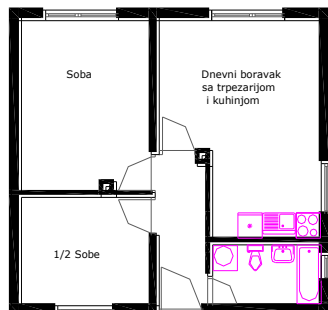
1. ZA 1-3 ČLANA PORODICE (minimalan sadržaj- dnevni boravak, kuhinja, $\frac{1}{2}$ sobe, kupatilo sa wc-om)	31,3 - 41,4 m ²
2. ZA 4 ČLANA PORODICE (osnovni sadržaj - dnevni boravak, kuhinja, soba, kupatilo sa wc-om)	36,3 - 46,4 m ²
3. ZA 5 ČLANOVA PORODICE (na osnovni sadržaj dodaje se $\frac{1}{2}$ sobe)	42,3 - 55,4 m ²
4. ZA 6 ČLANOVA PORODICE (na osnovni sadržaj dodaje se 1 soba)	47,3 - 60,4 m ²
5. ZA 7 ČLANOVA PORODICE (na osnovni sadržaj dodaje se 1 i $\frac{1}{2}$ sobe)	53,3 - 69,4 m ²
6. ZA 8 I VIŠE ČLANOVA PORODICE (na osnovni sadržaj dodaju se 2 sobe)	58,3 - 74,4 m ²

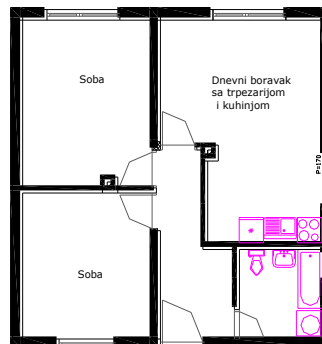
1. P= 34,07m²

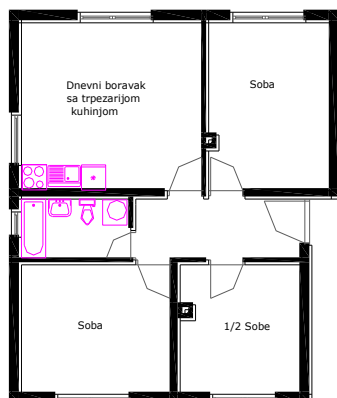
2. P=42,10m²

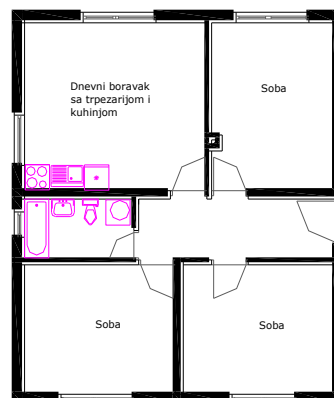
3. P=47,50m²

4. P=53,03m²

5. P=60,41m²

6. P=63,02m²

DIO TREĆI

Član 26. (Završne odredbe)

(1) Stupanjem na snagu „Standardi za obnovu i izgradnju stambenih jedinica i objekata u svrhu zbrinjavanja povratnika, prestaje da važi Pravilnik o minimumu stambenih uslova za sanaciju i izgradnju stambenih objekata u svrhu povratka, objavljen u Službenom glasniku BiH br. 93/06, od 26.11.2006. godine.

(2) U Priručniku za provođenje procedura u realizaciji projekata rekonstrukcije i povratka u BiH, umjesto „Pravilnika o minimumu stambenih uslova za sanaciju i izgradnju stambenih objekata u svrhu povratka”, primjenjivaće se „Standardi za obnovu i izgradnju stambenih jedinica i objekata u svrhu zbrinjavanja povratnika”.

Član 27. (Stupanje na snagu)

(1) Ovi Standardi stupaju na snagu osmoga dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku BiH”, a objavit će se i u službenim novinama entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj : 01-02-3253/12

11. septembra 2012. godine

Sarajevo

Ministar

mr. sc. Damir Ljubić